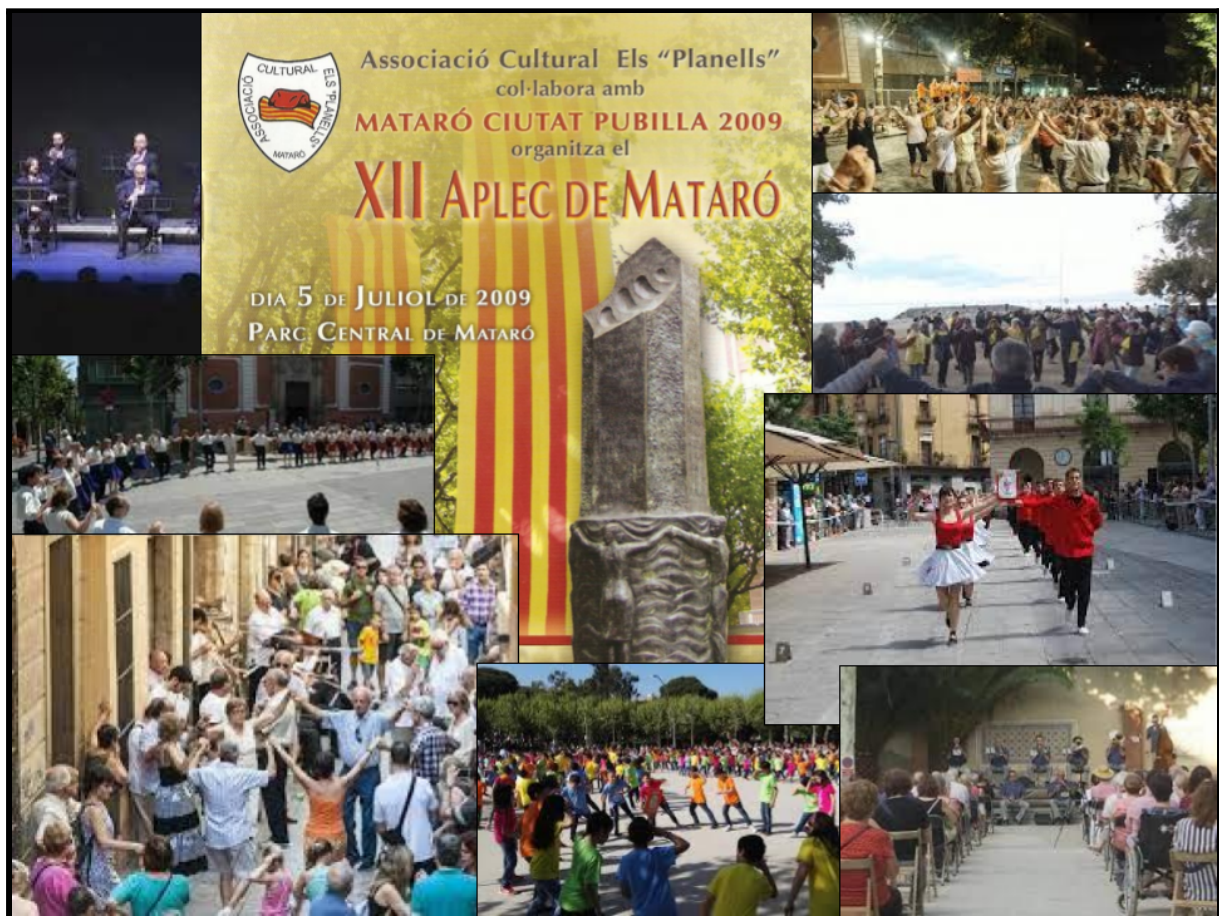


Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Declivi juvenil o mala gestió institucional?



Imatges de diferents actes sardanistes de Mataró

Pau Gonzàlez i Vicens
Treball de Recerca
Joana Abril Egea
2n de Batxillerat
Grup B
Escoles Freta de Mataró
2021/2022



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?



Agraïments

Aquest treball no hagués estat possible sense la inestimada ajuda de la meva tutora, la Joana Abril, qui va fer tot el possible en tot moment a l'hora d'ajudar-me a en qualsevol qüestió del treball: contactes, entrevistes, fotografies... i fins i tot en el transport.

En segon lloc vull agrair-li a la meva família el suport i les facilitats que van donar-me a l'hora de realitzar la documentació a Torroella de Montgrí, a més, el recolzament moral va ser-hi present durant la íntegra durada del treball.

A la Txell Malé per confiar-me l'àlbum familiar de fotografies.

En quart lloc agraeixo al mestre Sígfrid Galbany, i a la seva família, haver acceptat l'entrevista.

També vull mostrar l'agraïment més sincer al Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Mataró per accedir a la meva entrevista.

A l'Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró per cedir fonts documentals i consells.

Al mestre Xavi Piñol per l'ajuda que va oferir-me amb les enquestes.

A l'Escola Pia Santa Anna, al Sagrat Cor de Jesús i a l'escola Freta de Mataró per enquestar els alumnes de 4t d'ESO.

Agrair, també, l'inestimable ajuda de Miquel Bruguera cedint fonts i fotografies.

Al Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí.

A l'Arxiu Comarcal del Maresme per les fotografies i documents que vaig poder consultar.

Per últim, agraeixo a tot el món sardanista mataroní el suport i les anècdotes que m'han explicat i que han estat molt útils a l'hora de realitzar el treball.

Índex

1. Agraïments	2
2. Resum	5
3. Introducció	9
4. Objectius	10
4.1 Objectius generals	10
4.2 Objectius específics	10
4.3 Hipòtesis de recerca	10
5. Marc teòric	11
5.1 Origen de la sardana a Catalunya	11
5.1.1 La dansa de la sardana	11
5.1.2 La música de la sardana	12
5.1.3 Pep Ventura	13
5.1.4 Primers compositors	13
5.1.4.1 Càndid Candi i Casanovas	13
5.1.4.2 Enric Morera	13
5.1.4.3 Josep Vicens i Juli	15
5.1.4.4 Juli Garreta	16
5.1.4.5 Josep Saderra i Puigferrer	16
5.1.4.6 Vicenç Bou i Geli	17
5.1.4.7 Emili Saló	17
5.1.5 Primeres cobles	18
5.1.5.1 La Principal de la Bisbal	18
5.1.6 Autors contemporanis	20
5.1.6.1 Sígfrid Galbany i Abril	20
5.1.6.2 Ricard Viladesau i Caner	21
5.1.6.3 Conrad Saló i Ramell	22
5.2 Èpoques de la sardana: expansió i retrocés	23
5.3 La sardana a Mataró	25
5.3.1 Entitats sardanistes	25

5.3.2	Cobles mataronines	29
5.3.3	Colles sardanistes mataronines	32
5.4	Mataró, Ciutat Pubilla de la Sardana 2009	37
5.4.1	Embrió del pubillatge	37
5.4.2	Actes del Pubillatge	38
5.4.3	Cloenda del pubillatge	39
5.5	L'Ajuntament de Mataró i la sardana	39
6.	Metodologia	40
6.1	Tipus de recerca	40
6.2	Tipus de mostra	40
6.3	Justificació del tipus de mostra	41
6.4	Elements d'observació	41
6.5	Recursos que s'utilitzaran	42
7.	Resultats i discussió	43
7.1	Enquestes	44
7.2	Entrevistes	44
8.	Conclusions	49
9.	Referències bibliogràfiques	51
10.	Informe metacognitiu	53
11.	Annexos	55
11.1	Fotografies cedides	55
11.2	Fotografies de l'homenatge al mestre Sígfrid Galbany	57
11.3	Fotografies de l'entrevista al mestre Sígfrid Galbany	61
11.4	Entrevista transcrita	62
12.	Actes	66

Resums

Català

Aquest treball està orientat a descobrir, per mitjans empírics no experimentals, per què la sardana té tan poca presència entre joves i quins són els factors que ho provoquen. Per contextualitzar el treball, aquest, conté una sèrie d'apartats que tracten sobre la sardana (història, autoria, grups instrumentals i entitats) i també sobre la situació actual del món sardanista de Mataró: aquí el treball s'engrandeix i ofereix una àmplia visió de les entitats sardanistes de la ciutat analitzant des dels primers indicis fins l'actualitat. El treball se centra en com perceben els joves de Mataró aquesta dansa. Els resultats han estat obtinguts gràcies a una sèrie d'enquestes realitzades a tres centres de la ciutat (Escoles Freta, Sagrat Cor de Jesús i Escola Pia Santa Anna de Mataró), ja que la decadència de la sardana se centra, principalment, en els adolescents. També, i per acabar, han estat entrevistats el regidor de cultura, el senyor Xesco Gomar, i el compositor Sígfrid Galbany per conèixer quina és la percepció de la sardana des del consistori i de la mà d'un expert en la temàtica com és un mestre compositor.

El treball conclourà amb l'anàlisi de les enquestes realitzades i l'extracció de les conclusions pertinents comparant-les amb la situació del segle passat, gràcies a la contextualització feta prèviament.

Donada la ignorància que hi ha entre els adolescents he cregut oportú crear una sites sobre el món sardanista destinada, inicialment, a les escoles de Mataró.

Paraules clau

Sardanes, Mataró, adolescents, declivi, entitats i institucions.



Castellano

Este trabajo está orientado a descubrir, por medios empíricos no experimentales, por qué la sardana tiene tan poca presencia entre jóvenes y cuáles son los factores que lo provocan. Para contextualizar el trabajo, este, contiene una serie de apartados que tratan sobre la sardana (historia, autoría, grupos instrumentales y entidades) y también sobre la situación actual del mundo sardanista en Mataró: aquí el trabajo se agranda y ofrece una amplia visión de las entidades sardanistas de la ciudad analizando desde los primeros indicios hasta la actualidad. El trabajo se centra en cómo perciben los jóvenes de Mataró esta danza, los resultados han sido obtenidos gracias una serie de encuestas realizadas en tres centros de la ciudad (Escoles Freta, Sagrat Cor de Jesús y Escola Pia de Mataró), ya que la decadencia de la sardana se centra, mayormente, en los adolescentes. También y para concluir, han sido entrevistados el concejal de cultura y el compositor Sígfrid Galbany para conocer cuál es la percepción de la sardana desde el consistorio y de la mano de un experto en la temática como es un maestro compositor.

El trabajo concluirá con el análisis de las encuestas realizadas y la extracción de las pertinentes conclusiones comparándolas con la situación del siglo pasado, gracias a la contextualización hecha previamente.

Dada la ignorancia que hay entre los adolescentes he creído oportuno crear una sites sobre el mundo sardanista destinada, inicialmente, a los colegios de Mataró.

Palabras clave

Sardanas, Mataró, adolescentes, declive, entidades e instituciones.

English

This work is aimed at discovering, by non-experimental empirical means, why sardana has so little presence in young people and results are the factors that cause it. To contextualize the work, it contains a series of sections that deal with the sardana (history, authorship, instrumental groups and entities) and also on the current situation of the Sardana world in



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Mataró: here the work is enlarged and offers a broad vision of the sardanista entities of the city analyzing from the first indications to the present. The work focuses on how young people from Mataró perceive this dance, the results have been obtained thanks to a series of surveys carried out in three centers of the city (Escoles Freta, Sagrat Cor de Jesús and Escola Pia de Mataró), since the decline of sardana is mainly focused on adolescents. Also and to

conclude, the councilor for culture and the composer Sígfrid Galbany have been interviewed to find out what is the perception of the sardana from the consistory and from the hand of an expert on the subject such as a master composer.

It will conclude with the analysis of the surveys carried out and the extraction of the pertinent conclusions comparing them with the situation of the last century, thanks to the contextualization made previously.

Given the ignorance of teenagers, I have thought it appropriate to create a site about the Sardanista world, initially intended for the schools of Mataró.

Key words

Sardanas, Mataró, teenagers, decline, entities and institutions.



Introducció

Les sardanes són la meva passió: el meu esport, on passo les meves hores de lleure, on faig amics i amigues... La decadència d'aquesta dansa ve per la manca de suport de les institucions, pel deteriorament de la cultura sardanista gràcies a la manca d'informació que es dona a les escoles i per la poca presència als mitjans de comunicació. Voler ballar sardanes i no poder amb gent de la teva edat perquè només pots ballar amb gent gran és molt dur, per aquests motius vaig decidir realitzar el meu treball de recerca sobre aquest tema, per esbrinar per què els joves no volen ballar sardanes i, d'aquesta manera, trobar les solucions que ens portaran a revifar i a posar remei a aquesta continua decadència sardanista a Mataró.

La sardana està patint una època de declivi, des del 1960, aproximadament, no s'ha tornat a percebre una ampliació del món sardanista de Catalunya, és més, cada vegada és més evident la manca de sardanistes que hi ha (emfatitzant en el jovent). Per aquest motiu vaig voler descobrir quins eren els factors que feien de la sardana una pràctica avorrida, decadent i mal vista pel sector més jove de la població qui, en un futur, hauran de rellevar als actuals sardanistes. A més, la gestió institucional hi juga un paper molt important en aquest sentit, els cursets i les xerrades no hi són presents a gairebé cap institut-escola de Mataró, ja que les sardanes no són una activitat habitual per molta gent, per tant, és més senzill realitzar aquelles tasques que als infants els hi resultin més amenes deixant de banda els costums i les tradicions de Catalunya; en aquest cas la sardana. Una mesura que ja s'ha posat en pràctica a l'Escola Freta de Mataró ha estat un seguit d'exposicions, a càrrec de la Colla Ciutat Freta de Mataró, on els alumnes de l'ESO rebien una introducció en l'àmbit sardanista; una proposta molt engrescadora per tots els alumnes de la ciutat.

Per què el jovent veu amb tan mals ulls les sardanes? Per què demostren aquest rebuig tan evidenciat? Quins motius són els que empenyen a aquestes persones a no voler mostrar-hi atenció? Són per causes familiars, polítiques o d'ensenyança? Moltes d'aquestes preguntes han estat resoltes durant la creació d'aquest Treball de Recerca donant resposta a la pregunta: Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?



Objectius

Objectius generals

L'objectiu principal del treball és esbrinar per què la sardana té tan poca presència en el món actual, sobretot en el jovent, i esbrinar de quina manera es podria revertir aquesta situació.

Objectius específics

- Conèixer la història de la sardana.
- Conèixer el món sardanista de Mataró.
- Recollir imatges del món sardanista de totes les èpoques.
- Recollir informació sobre els compositors i compositores de sardanes.
- Cercar quines cobles i colles hi havia a Mataró.
- Entrevistar a un compositor de sardanes i extreure'n l'opinió del sardanisme d'avui dia.
- Esbrinar la opinió dels alumnes d'alguns centres educatius de Mataró vers la sardana.
- Saber quin paper hi juga les institucions, com l'ajuntament, vers la sardana.

Hipòtesi de recerca

- Per què als anys seixanta es ballaven tantes sardanes?
- Per què el jovent no té afició per la sardana?
- Quina és la implicació per part de l'Ajuntament de Mataró vers la sardana?

Marc teòric

Origen de la sardana a Catalunya

La sardana va diversificar-se en dues variants: la dansa de la sardana i les peces musicals que entenem com a “sardana”.

La dansa de la sardana

La sardana no va anomenar-se d'aquesta manera fins a mitjans del segle XIX, abans d'aquest moment la dansa catalana on els dansaires havien de formar un cercle indeterminat de parelles (home i dona) agafats de les mans duia en nom de Contrapàs. (Museu de la Mediterrània, 1997, #)

- **Contrapàs:** no es tenen referències de l'inici d'aquesta manera de ballar, però sí s'assegura des del programa de TV3 “Sardana” que el contrapàs fou la primera representació del que esdevindria a la coneguda sardana. Aquest contrapàs el formaven un grup indeterminat d'homes burgesos que s'arreglaven agafant-se de les mans per cridar l'atenció de les dones que hi havia en aquell moment al carrer. Per tant, el contrapàs en un primer moment era una dansa d'homes que, un cop havent ballat una peça, era oberta a les dones que volguessin afegir-s'hi. D'aquesta manera els dansaires quedaven arreglats en parelles. (Museu de la Mediterrània, 1997, #)
- **Sardana curta:** aquesta variant del contrapàs no és evident a l'hora de dansar si no que constitueix, únicament, modificacions musicals: les peces van començar a organitzar-se en dues parts (el que més endavant esdevindria amb el nom de curts i els llargs) i va aparèixer per primera vegada el moviment de pujar i baixar els braços. Aquest acte sorgí a l'Empordà (Girona) seu de la sardana. (Museu de la Mediterrània, 1997, #)

Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

- **Sardana Contemporània:** la sardana d'avui dia, coneguda com a sardana contemporània, tingué la seva aparició a mitjans del segle XIX de la mà del públic sardanista que, voluntàriament, va crear manuals per a ballar sardanes introduïts per primera vegada a l'Empordà i, ben aviat, van estendre's per tot Catalunya. Aquests manuals, orals, van ser possibles gràcies a l'organització del poble català envers aquella melodia nova que havia creat Pep Ventura. Es pot dir, per tant, que la dansa de la sardana actual va néixer espontàniament gràcies a les modificacions musicals del mestre Ventura. (Museu de la Mediterrània, 1997, #) Aquesta sardana segueix la següent estructura:
 - Separació formal de les dues parts de la sardana: els curts, al començament, (s'interpreten amb els braços baixats) i els llargs, repetint-se durant l'interpretació de la peça i al final de la sardana (amb els braços alçats).
 - Establiment de la repetició alternada de curts i llargs coneguda com a tirades: les sardanes des del 1850 fins el 2007 seran de deu tirades (amb excepció d'algunes comarques gironines [la Garrotxa, el Baix Empordà, el nord de la Selva, el Gironès i el Pla de l'Estany] que encara a dia d'avui s'interpreten) mentre que a la resta de Catalunya les sardanes es ballen de set tirades.

La sardana contemporània, a més, va començar a interpretar-se a les poblacions amb motius extraordinaris, com serien les Festes Majors, Serenates, inauguracions... D'aquesta manera la sardana comença a agafar rellevància a nivell municipal, provincial i estatal. (Museu de la Mediterrània, 1997, #)

La música de la sardana

A més de ser ballada, la sardana en si mateixa no és una dansa sinó que són peces musicals que s'interpreten de manera ballada o de manera musical. El més rellevant d'aquest aspecte és l'obvietat de saber que sense la música no s'hagués pogut començar a ballar sardanes. El més probable és que les persones, de totes maneres, s'haguessin agafat de les mans i haguessin ballat en formació d'anella, però aquest ball no hagués arribat a derivar en la sardana contemporània sinó que, possiblement, a dia d'avui seguiríem ballant el contrapàs a ritme del pasdoble amb gralles i tabals.

En el moment de fer el canvi cap a la sardana contemporània va ser clau la figura de José Ventura, més conegut com a **Pep Ventura**, el renovador de la cobla i, com a conseqüència, de la sardana d'aleshores.

Pep Ventura

José Ventura va néixer a Alcalá la Real, Jaén, el 18 de juliol de 1817 i dos anys més tard, el 1819, va tornar a la ciutat de procedència dels seus pares, Roses. Instal·lats a Roses van viure tots quatre fins la mort de la seva mare, aleshores van mudar-se al carrer de Girona de la mateixa localitat. Quan tenia 15 anys, Pep Ventura va decidir dedicar-se a la sastreria ja que ell s'adonà de les males influències que agafà per culpa de la mort de la seva mare. Fou aquí quan encetà els estudis humilment musicals i després de contraure matrimoni l'any 1837, amb la Maria (filla del sastre) tocà per primera vegada el flabiol i el tamborí en una cobla local de tres quartans (de nom desconegut) i pocs mesos després li cediren la direcció d'aquesta. Al veure quines peces havia d'interpretar va decidir posar en pràctica els seus estudis harmònics i remodelar, en una prova pilot, aquesta "cobla contemporània". Però el seu afany per modular aquest embrió de



la cobla va fer que aprengué a interpretar la tenora, l'instrument més melòdic, artístic, elegant, agut, greu i versàtil de la cobla que ell mateix havia ideat.

Un cop tenia la cobla formada va decidir posar-se en contacte amb els caps dansers d'aleshores per poder crear un mètode de repartiment ideal tant per a les colles sardanistes (colles de sardana curta encara) com per les persones d'apeu. Fou així quan edità, per primera vegada en paper, el "Tractat per a Sardanes Llargues" l'any 1850. Aquí començà no nova era sardanista que encara avui perdura intacta.

A partir d'aquest moment s'estrenà com a compositor i anys més tard, en dedicació a la mort de la seva muller, estrenà la mítica sardana "Per tu ploro" l'any 1875; sardana efímera i indispensable a qualsevol aplec del segle XX.

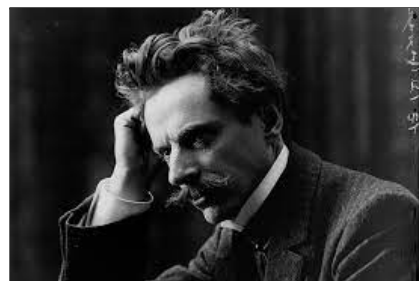
Pep Ventura, genial i modest; exponent d'unes vides marcades pel dolor i pel desengany. Que avinent ens sembla avui el títol de la teva darrera sardana "Adéu , rosa d'abril!" , li fa dir Joan Maragall en la seva versió poètica . Però ell ja havia mort un dia de març, del mes ventós, amb ratxes de tramuntana. (López Picó, 2003).

Primers compositors

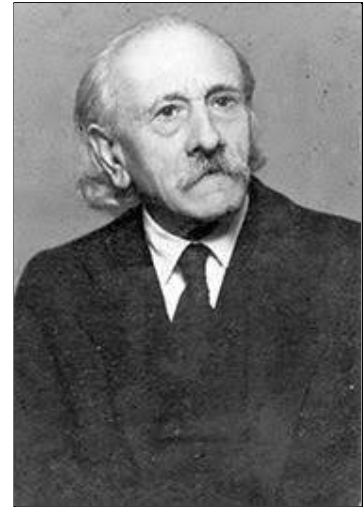
- Càndid Candi i Casanovas: fou organista, compositor de música per a orgue i sardanes. Nasqué a Castelló d'Empúries l'any 1844 i va morir l'any 1911 a Barcelona. De molt jove es traslladà a Barcelona per estudiar harmonia on, l'any 1879, fou escollit membre de l'"Academia Filosófico Científica", on s'encarregà de la secció musical. També va ser soci honorífic de l'"Asociación Musical Barcelonesa" i de l'"Orfeón de Bilbao". A més, exercí d'organista a les esglésies de Santa Clara i Sant Jaume. Les peces més rellevants dins el món de la cobla són: "Records de l'Empordà", "La Fada del Canigó" i "Flors boscanes". (Riera i Vinyes et al., 1990, #) (*Càndid Candi I Casanovas*, n.d.)

- Enric Morera: Nasqué i morí a Barcelona (1865-1942) i fou un dels prototips de la sardana que coneixem avui dia agafant el llegat de Pep Ventura composant un nombre indeterminat d'obres, on hi destaca l'excel·lentíssima “La Santa Espina”, sardana popular a Catalunya i fora de les fronteres espanyoles essent un símbol del catalanisme. Pot considerar-se que més d'un cinquanta per cent de les seves sardanes han aconseguit popularitat fins el segle XXI (fet estrany que assenyala la virtuositat del mestre Morera a l'hora d'escriure) interpretant-se i emocionant al públic com feia a finals del 1900.

De petit es traslladà a Buenos Aires i, més tard, a Còrdova amb els seus pares per motius laborals, però, amb divuit anys tornà a Catalunya i dos anys més tard se'n tornà a Buenos Aires on iniciarà els primers estudis musicals que continuarà a Barcelona i a Brussel·les. L'any 1893 tornà a Catalunya amb un alt nivell musical i amb un ventall extens de compositors clàssics, contemporanis, barrocs i romàntics que admirà i refusà. Aquest conflicte intern i aquestes mescles d'estils foren la llavor del que esdevindrien les sardanes enèrgiques d'Enric Morera. La música del mestre Morera passa per unes 800 obres, entre les quals hi ha tot tipus d'estils: òpera, teatre líric, música simfònica, religiosa, coral, instrumental i sardanes. Destacà també com a pedagog. Altres sardanes del Mestre Morera serien: “Baixant de la font del gat”, “La sardana de les monges”, l'”Empordà”... (Riera i Vinyes et al., 1990, #) (*Enric Morera I Viura*, n.d.)



- Josep Vicens i Juli: Nasqué a l'Escala el 15 de gener de l'any 1870 i morí en aquesta mateixa localitat empordanesa l'any 1959. És un dels altres grans compositors populars als quals la sardana deu gran part de la seva expansió i arrelament. Perquè sense autors com el mestre Vicens, amb sardanes engrescadores, dolces i amb sabor de terra catalana, difícilment la nostra dansa hauria arribat a ser (com ho és) la dansa del nostre poble.



El seu primer ofici fora el de barber, però és un gran músic de vocació, i des de ben petit mostrà un gran entusiasme per les sardanes i la música de cobla. Va aprendre les primeres notes als 8 anys i va arribar a cursar estudis superiors de música, però va ser la seva gran intuïció, i sense l'ajuda de cap manual d'harmonia, quan va compondre la seva primera sardana als 15 anys: "La filosa". Quan tenia vint anys ja s'hi dedicava de ple amb una fal·lera increïblement admirable. Als cinquanta anys passà a residir a Malgrat de Mar on escriví peces mestres com "Carícies" o "Bona Festa" i, després de residir-hi durant deu anys tornà a les comarques gironines amb segell de capital; a Girona, però va haver d'exiliar-se i deu anys més tard tornà a casa seva, tornà a l'Escala on va compondre una infinitat d'obres, on s'hi destaca la famosa sardana "El cant de batre". Finalment amb més de vuitanta anys morí a la seva població natal. (Riera i Vinyes et al., 1990, #) (*Josep Vicens i Juli*, n.d.)

- Juli Garreta i Arboix: Nasqué a Sant Feliu de Guíxols l'any 1875 i morí en aquesta mateixa població l'any 1925. Garreta va esdevenir, si no el músic més important, un dels compositors més innovadors i característics de finals del segle XIX i inicis del XX amb les seves melodies úniques i la seva inestimable manera de compondre. La seva trajectòria musical està marcada per l'autodidacticitat. Des de ben petit tingué una gran oïda musical i, gràcies al seu amic Pau Casals, agafà estima per la sardana i portes enfora d'aquesta. Arribà a escriure poemes simfònics, suites, obertures... La seva obra més coneguda és la sardana "Juny", àmpliament interpretada arreu Catalunya però amb una dificultat evident que fa que únicament la puguin interpretar

aquells músics més valents i professionals. (Riera i Vinyes et al., 1990, #) (*Juli Garreta I Arboix*, n.d.)

- Josep Saderra i Puigferrer: Nascut a Sant Feliu de Pallerols l'any 1883, és un dels compositors (juntament amb el seu germà Manuel Saderra i Puigferrer) més importants i ben coneguts de tota la història de la sardana gràcies a les seves melodies úniques i reconegudes dins i fora del món sardanista com les sardanes “Bell Penedès”, “Vigatana” o “Nit estelada, que n'era considerada la seva millor obra.

Un cop va ser adult va instal·lar-se a Banyoles, l'any 1916, on creà la cobla La Principal de Banyoles i cantà al cor d'homes Harmonies del Llac. Després de descobrir la passió per les sardanes i la música de cobla creà un nou estil per a compondre sardanes, únic i indiscutiblement Sarderra ja que el seu germà seguirà les seves passes i l'un amb l'altre esdevindran icones. L'any 1946 les sardanes van ser les més interpretades arreu de Barcelona (que aleshores n'eren moltes més que avui dia) sent el compositor més ben considerat d'aleshores. Finalment morí l'any 1970 a Banyoles, aquella terra on ell havia estat el fundador de les sardanes i la música per a cobla. (Riera i Vinyes et al., 1990, #) (*Josep Saderra I Puigferrer*, n.d.)

- Vicenç Bou i Geli: Nasqué i morí a Torroella de Montgrí entre els anys 1885 i 1962 en una família de músics i des de ben petit ja va sentir la crida de les melodies sardanistes, de moda en aquell moment, fins al punt d'arribar a dirigir la cobla Els Montgrins (cobla que va ser estrenada justament l'any que va néixer el mestre Bou) prenent el relleu de Pere Rigau (Bou n'era el seu deixeble). Tant Rigau com Bou van estar al capdavant de la cobla però va ser aquest segon qui experimentà el lideratge expansiu de les seves obres, totes estrenades (en aquell moment) per la cobla que dirigia, i gràcies a aquesta rellevància que va adquirir van obrir-se-li les portes d'una Barcelona àvida de noves músiques.

Arran de la Primera Guerra Mundial, Barcelona estableix lligams amb les grans capitals europees i enceta una època pròspera, que es trasllada a tot el país. Bou experimentà de prop l'obertura social empordanesa cap a la modernitat. Un Empordà cosmopolita, que a la ratlla dels anys vint ja acull el jazz i les noves músiques del segell nord-americà, però que, tanmateix, se li fa petit en comparació de les expectatives creades a la capital. A Barcelona hi experimentà un protagonisme,

Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

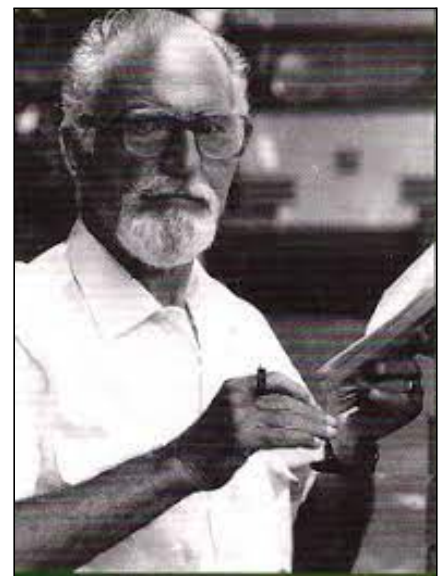


vanitós o narcisista, si es vol, en qualsevol cas, resultà alliberador.

Les seves composicions són lliures: no segueixen ni volen seguir els preceptes acadèmics. Ara bé, totes tenen un segell personal inequívoc i mostren per sobre de tot la voluntat d'escriure fent gala d'una gran intuïció però de manera reflexiva. És per això que es veu involucrat en polèmiques amb els partidaris del simfonisme, molt arrelat a la capital, i injustament enfrontat amb altres composicions. D'altra banda, el moviment inherent al ballar la seva música, més proper a la lateralitat desenfrenada de reminiscències *dinovesques* que no pas l'horitzontalitat espiritual de principis del segle XX, també provoca desafectes entre els puristes. El fet que les seves melodies triomfin en l'univers simbòlic del Paral·lel aviva els atacs dels seus detractors.

Les sardanes d'en Bou foren de les més innovadores i fins i tot a dia d'avui causen estranyament als seus oients degut a la seva difícil senzillesa que les fa úniques. D'entre les sardanes del mestre Vicenç Bou se'n destaquen: "Mimosa", "Record de Calella", l'"Anell de Prometatge", "Voliaines", "Girona Aimada", "Torroella vila vella", "Pescadors bons catalans", "Levantina", "El saltiró de la cardina", etc. (Museu de la Mediterrània & Oller, n.d., #)

- Emili Saló: Nasqué a Granollers l'any 1905 i morí a Barcelona l'any 1988, germà del gran compositor Conrad Saló i col·laborador en molts aspectes. Va pertànyer també a l'Escolania de Montserrat i fou deixeble de Josep Maria Soler, instrumentista de la Principal de la Bisbal. Emili Saló, sota els pseudònim en moltes obres (les quals ell catalogava de qualitat inferior) de Pau Marons, fora trompetista de la Bisbal entre els anys 1923 i 1940.



Va escriure la seva primera sardana, "Enamorances", als 13 anys i posteriorment n'escriví més de 250 entre les quals hi

Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

destaquen: “Ventada de març” i Guspira”, entre d’altres. L’any 1947 sortí a actuar a l’estranger fins el 1961 i durant aquests anys continuà escrivint música per a cobla. A la ciutat del Caire va escriure l’espectacular sardana “Tramuntanada”. Dins del pseudònim de Pau Marons s’hi troben les sardanes “Palau del vent”, l’”Ermita dels Àngels”, “En Nela i el gat vell”... A més de les sardanes citades anteriorment escriví moltes peces per a orquestra, suite, i pasdoble, entre les quals s’hi troben les obres “Suite del riu Ter” o “Joliua”.

Finalment morí a Barcelona i fou enterrat a la Bisbal d'Empordà. (Riera i Vinyes et al., 1990, #)

Primeres cobles

La cobla avui dia és un conjunt instrumental que pot tocar qualsevol tipus de peça musical, des de les danses populars, a la música lleugera del moment, fins a transcripcions de les grans obres simfòniques de tota mena.

El moment més àlgid de les cobles del Principat per la seva quantitat, es produeix l’any 1952, quan s’assoleix la xifra de 122 agrupacions. També s’ha de tenir en compte l’esclat de les cobles de joves que des de l’any 1976 i fins a la meitat de la dècada dels vuitanta es va produir, potser fou la resposta a la crisi d’instrumentistes que es va portar a debat a la Jornada d’Estudis Sardanistes, organitzada per l’Obra del Ballet Popular. Gràcies a això s’hi crearen una vintena d’entitats sardanistes.

A la comarca del Maresme, l’any 1954, hi hagué la màxima representació de les cobles alhora: se’n contaren més de 10 cobles. (Puerto i Parramon, 2007, #)

- La Principal de la Bisbal: Fou fundada l'any 1888 per músics com: Robert Mercader, Josep Casanovas i Rafel Godó. L'any 1897 s'organitzà un concurs de cobles a Girona on obtingueren el segon premi, únicament amb un punt menys que la Unió Cassanenca; d'altres premis obtinguts als concursos gironins foren el del 1906, 1912 i 1916. També a Barcelona el 1902 per les Festes de la Mercè obtingueren el primer premi *ex aequo* interpretant la sardana "La fada" del ja esmentat mestre Juli Garreta.



Des del 1912 s'estretà la relació de la cobla, gràcies als bons resultats obtinguts

en els últims anys als diversos concursos, amb els mestres Garreta i Pau Casals. A més l'any 1917 entrà a la cobla Martí Saló, pare dels ja anomenats Conrad i Emili Saló, i l'any 1923 tocaren tots tres alhora. L'any 1918 tocaren per primera vegada al Palau de la Música juntament amb Els Montgrins i La Principal de Peralada, grans cobles totes elles. El 1926 fa el seu primer viatge fora de Catalunya anant a tocar a París i l'any 1933 el President Francesc Macià atorgà el títol a la cobla de Cobla Oficial de la Generalitat de Catalunya i l'any 1978 fou ratificat pel President Tarradellas.

El fill de Martí Saló, Conrad, fou nomenat director l'any 1935, en aquell moment comptava amb la presència del gran tible Enric Barnosell i com a trompeta el petit dels germans Emili Saló (Pau Marons). Una gran cobla de músics excel·lents estava nasquent i ho feia, a més, amb músics-compositors, com els germans Saló o el mestre Barnosell i durant el 1937 començà un *tourné* per Europa, enviada per la Generalitat, per recollir fons pel socors roig, a fi de pal·liar els danys de la Guerra Civil.



Això comportà l'exili d'alguns membres i fins i tot l'afusellament d'Ernest Corominas (músic de la Bisbal). Durant els anys cinquanta van rebre una sanció per haver tocat a Perpinyà amb Pau Casals, on els músics van ser privats dels seus passaports i se'ls van privar sortir d'Espanya a tocar.

L'any 1950 van rebre una forta remodelació i l'any 1963 (celebrant el seu 75è aniversari) van rebre una altra forta remodelació on s'hi incorporà el Mestre Ricard Viladesau. Anys més tard, l'any 1973, la cobla tocà a Veneçuela fent el viatge més llarg fins al moment, repetint-ho l'any següent. La formació de l'any 1982 incorporava el mestre Josep Cassú (pare de l'actual director de la cobla, Francesc Cassú) i el contrabaixista Joan Xandrich.

L'any del centenar, 1988, editaren un àlbum de quatre discs on, com a curiositat, l'editor s'equivocà i la sardana "Aloses" tingué 3 tirades de curts en comptes de dues, cosa molt estranya i més en la celebració que s'hi estava duent a terme. La cloenda dels actes finalitzaren al Liceu amb la presència del President de la Generalitat Jordi Pujol. En aquell moment s'incorporà el gran tenor Josep Gispert; instrumentista de violí, saxòfon i



tenora i compositor de sardanes obligades de tenora com "Captivadora" (arranjada en els últims anys per a dues cobles en comptes d'una (que n'era l'original)).

L'any 2004 van rebre la Creu de Sant Jordi, amb l'incorporació del gran tible Lluís Pujals. A dia d'avui la cobla ha patit una transformació gairebé total dels membres fins a renovar-la gairebé tota, els músics que encara hi són són: Lluís Pujals i Pere Rabasseda.

Autors contemporanis

- Sigfrid Galbany: El mestre Galbany nasqué a Cabrils (el Maresme) l'any 1936 i és un dels compositors maresmencs més importants que hi ha hagut mai en la història la música per a cobla, ja que ha escrit més de cinquanta obres, entre les quals hi destaquen La Sardana de l'Any 2009 "Cap d'Any a Tossa" on va obtenir un primer

Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

premi sent el guanyador. (Músics per la cobla, n.d.). L'any 1999 va gravar el seu primer CD Sardanes amb el Castell de Burriac com a tema central, i sense cap mena d'ajut econòmic. L'any 2000, per la festa major d'agost de Cabrils, l'ajuntament li va fer un reconeixement, per la seva contribució a la cultura popular i al seu esforç per portar la sardana i el nom de Cabrils a tot arreu. Va continuant component i gravant CD, sempre amb la cobla Montgrins, amb qui l'uneix una bona amistat.



Arran del primer premi en el certamen de La sardana de l'Any, l'Ajuntament de Cabrils va atorgar-li la Creu del Terme, el màxim guardó que concedeix el poble i, a més, l'Ajuntament de Tossa de Mar també hi va participar, i durant l'acte institucional li va fer entrega de l'estàtua de l'Ava Gardner que presideix el castell de la vila vella, simbolitzant així l'agermanament de les dues viles. Després va signar al llibre d'honor del poble i tot seguit es va continuar la festa amb una ballada de sardanes amb els Montgrins i un dinar de germanor amb actuacions de colles sardanistes i rapsodes. (Músics per la cobla, n.d.)

- Ricard Viladesau i Caner: Ricard Viladesau nasqué a Calonge l'any 1918 i morí a Barcelona l'any 2005 sent el músic més influent i popular en la història de la música de cobla de la segona meitat del segle XX. Amb una formació autodidàctica i en un entorn poc propici va assolir un nivell d'interpretació desconegut fins aleshores.

En els seus inicis tocà en la cobla Caravana (1943-1950) i després inicià la seva llarga trajectòria en la Principal de la Bisbal on s'hi estigué vint anys (1950-1970), Viladesau esdevingué l'home de condicions úniques, capaç d'interpretar qualsevol peça posant al límit l'instrument. Paral·lelament inicià la seva carrera com a compositor d'havaneres, boleros, obres corals, pasdobles, alguna



peça lliure per a cobla i, la seva especialitat, les sardanes. S'inicià com a flabiolaire però ràpidament descobrí la vocació per la tenora, la seva joia vital.

En l'aspecte personal, en Sau (com era conegut en l'entorn més familiar) tenia un temperament fort, apassionat i sensible, però intel·ligent i irònic alhora.

un cop visqué uns anys a Calonge es desplaçà a Palafrugell, Torroella de Montgrí, La Bisbal d'Empordà i, finalment, Barcelona on tancà la seva etapa professional tot mantenint la seva casa ben a prop del mar, a Llafranc.

El Mestre Pau Casals el batejà l'any 1953 com a "príncep de la tenora" després d'escoltar-lo amb la principal de la Bisbal, potser el reconeixement més alt que hagi pogut tenir mai cap músic.

Com a reconeixements, Viladesau va rebre la Creu de Sant Jordi l'any 1991 per la Generalitat de Catalunya.

La cronologia de Ricard Viladesau començà rebent classes de la seva germana Maria a l'edat de set anys, més tard encetà la carrera de cantant al Cor de Martí i començà a aprendre solfeig i violí. Als dotze anys entrà a la Principal de Calonge i, al cap de poc temps, fora el primer tenor fins l'any 1934 que entrà a la cobla els Guíxols de Sant Feliu on, alhora, anys més tard entrà a formar part de la cobla Antiga Principal de la Bisbal (com a curiositat esmentar que mentre es realitzava una ballada de juliol a l'Escala esclatà la Guerra Civil havent-la d'aturar a la meitat). Un cop finalitzada la Guerra tocà amb la 42a divisió de Girona i poc més tard a la cobla l'As d'Anglès. Anys més tard fundà la cobla Caravana i composà gran part del seu repertori: "Hermínia", "Cant diví"... L'any 1950 entrà a La Bisbal i a la dècada dels seixanta composà "Girona 1808", "Aigua xelida", "Bandera d'Aplec"... fins l'any 1970 quan abandonà el món de les cobles inicià la seva etapa com a viola de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i, a inicis dels dos-mil, abandonà completament la instrumentació dedicant-se exclusivament a la composició: "Girona m'enamora", "Barcelona 92", "Palamós, ciutat pubilla" i l'última sardana del Mestre Viladesau: "La sardana del rector" abans de morir als 87 anys a Barcelona. (Molina i Membrives & Ajuntament de Torroella de Montgrí, 2018, #)

- **Conrad Saló**: Fou iniciat en la música pel seu pare, Martí Saló i Parals, i del 1913 al 1922 es formà a l'Escolania de Montserrat, on realitzà estudis de piano, harmonia, violí, viola i orgue. Posteriorment complementà la seva formació amb Blai Net i Enric

Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Casals. L'any 1923 s'integrà com a fiscorn en La Principal de la Bisbal, i del 1935 al 1977 en fou director artístic i representant. A partir del 1977, fins a la seva mort, en fou director honorari. Realitzà múltiples arranjaments per a l'orquestra de ball, i com a creador llegà unes setanta sardanes de plaça de notòria qualitat, amb importants efectes d'enginy instrumental i harmonies peculiars manllevades dels gèneres



ballables, com ara “Confidència”, “Cara i Creu”, “Els ocells et canten”, “Sol de Banyuls”, “Als peus de la verge,” “Aura del Tura”, “Sentmenat Sardanista” o “En Saleta i amics”. “L’Aplec de Tardor” ha estat el títol més difós i admirat. (Enciclopèdia.cat, n.d.)

Èpoques de la sardana: expansió i retrocés



Segons explica la pàgina Portal Sardanista la sardana visqué èpoques molt dures com la repressió de la dictadura de Primo de Rivera i al començament de l'etapa franquista. Més tard, el Ballet Popular adoptà el Pubillatge i el Dia Universal de la Sardana, en aquest moment vivia el seu major esplendor (del 1940 al 1960); amb la

instauració de la democràcia sorgiren noves maneres d'entretenir-se, com eren les colles geganteres o les colles castelleres i la sardana quedà en un segon terme.

Sardana, símbol i dictadura

El 1924, durant la dictadura de Primo de Rivera, el governador civil de Barcelona prohibeix la sardana 'La Santa Espina'. La sardana encara s'identificarà més amb el catalanisme i l'ésser continuadament atacada per l'establiment polític i el lerrouxisme, s'anirà reconeixent com a símbol, vivint una expansió prodigiosa en la creació d'associacions i de cobles,

Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

sorgint nous compositors juntament amb un augment prodigiós del nombre de sardanistes i d'aplecs i ballades arreu del país.

Amb l'adveniment de la República, la sardana s'institucionalitzarà i seguirà creixent alhora que compartirà protagonisme amb noves músiques, especialment la moda americana del jazz, molt més atractiva per als joves.

A l'acabament de la Guerra Civil, el franquisme va reprimir durament els símbols catalanistes, clausurant moltes de les entitats dedicades al foment de la sardana. De nou, un règim totalitari convertia la sardana encara més en símbol de resistència. No obstant, la supervivència del moviment sardanista durant quaranta anys de dictadura també passà per integrar-se dins les estructures i organitzacions del règim des d'on es difonia i controlava, fixant a tothora, els límits que calia no sobrepassar. Era l'anomenat sano regionalismo.

El 1945 es funda l'Obra del Ballet Popular, entitat capdavantera que organitzarà esdeveniments com la 'Ciutat Pubilla de la Sardana' o el 'Dia Universal de la sardana' i l'ofrena de la 'Llàntia del sardanisme' l'any 1947 en motiu de l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat, el primer gran acte catalanista després de la Guerra Civil.

Durant el període de 1940 a 1960, la sardana conegué la seva major expansió, essent els anys de més estrenes de sardanes i de més fundacions de cobles, esdevenint una activitat obligada i demandada en festes major i aplecs, amb actes multitudinaris de lleure, gaudi i reafirmació catalana. L'any 1958 es fundaria la Unió de Colles Sardanistes de Catalunya fixant les normes de la dansa de competició, normes inspirades en un cànon similar als ideals d'ordre, uniformitat i harmonia que el noucentisme havia volgut per a la sardana.

El bisbe Pere Casaldàliga va resumir en una frase les connotacions simbòliques que històricament ha tingut la sardana: 'Quan no es pot desplegar la senyera, es desplega la sardana'.

(Confederació Sardanista de Catalunya, n.d.)



La sardana a Mataró

Entitats sardanistes

- Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró
- Organització de l'Aplec Sardanista de Mataró

L'Aplec Sardanista de Mataró va començar la seva trajectòria l'any 1977 de la mà de la Comissió de l'Aplec Sardanista de Mataró (una secció de l'Agrupació Sardanista Santa Anna). Aquest acte sempre es va dur a terme al pati de l'Escola Valldemia de Mataró, incloent-hi, també, el concert que cada any variava de cobla a la sala d'actes del mateix centre. Les cobles que van participar-hi al llarg de les sis primeres edicions van ser:

1. Cobla Ciutat de Girona (Girona)
2. Cobla Costa Brava (
3. Cobla Costa Daurada
4. Cobla Els Montgrins
5. Cobla Jovenívola de Sabadell
6. Cobla Laietana
7. Cobla La Principal de la Bisbal
8. Cobla Marina
9. Cobla Selvatana

D'aquestes cobles van participar en les diferents edicions les següents cobles:

- Primera edició (1977):
 1. Cobla Ciutat de Girona
 2. Cobla Costa Brava
 3. Cobla Costa Daurada
 4. Cobla La Principal de la Bisbal

- Segona edició (1978):
 1. Cobla Costa Daurada
 2. Cobla Els Montgrins
 3. Cobla Laietana
 4. Cobla Selvatana
 5. Cobla La Principal de la Bisbal

- Tercera edició (1979):
 1. Cobla Ciutat de Girona
 2. Cobla Costa Daurada
 3. Cobla Laietana
 4. Cobla Marina
 5. Cobla La Principal de la Bisbal

- Quarta edició (1980):
 1. Cobla Ciutat de Girona
 2. Cobla Costa Brava
 3. Cobla Costa Daurada
 4. Cobla Laietana
 5. Cobla La Principal de la Bisbal

- Cinquena edició (1981):
 1. Cobla Costa Daurada
 2. Cobla Els Montgrins
 3. Cobla Jovenívola de Sabadell
 4. Cobla La Principal de la Bisbal

- Sisena edició (1982):
 1. Cobla Laietana
 2. Cobla Jovenívola de Sabadell
 3. Cobla La Principal de la Bisbal



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

En cinquè Aplec Sardanista de Mataró, de la mateixa manera que tots els altres, es va dur a terme als patis de l'Escola Maristes Valldemia de Mataró el diumenge, 11 d'octubre del 1981 amb les cobles La Principal de la Bisbal, Els Montgrins, Jovenívola de Sabadell i Costa Daurada. L'acte tenia una durada d'unes 8-9 hores aproximadament incloent la sessió de matí, la sessió de tarda i el concert de nit; l'any 1981 va anar a càrrec de la cobla La Principal de la Bisbal al Foment Mataroní.

Aquest any, l'Aplec, va ser promocionat de dues maneres diferents: amb un tríptic informatiu (es proporcionava una informació més reduïda) i amb el tradicional butlletí informatiu que s'atorgava als assistents en el mateix moment d'entrar a l'acte.

La Junta de l'Agrupació iniciava la seva documentació amb la següent salutació:

“Poc a poc l'APLEC DE MATARÓ va fent camí. Molts heu estat els amics d'arreu de Catalunya que tot aprofitant el sol de tardor, i en alguna ocasió la pluja, us heu apropiat a la capital del Maresme per a esplaïar-vos, ballant i escoltant sardanes.

És per aquest motiu que ens complau de convidar-vos a la cinquena edició de l'APLEC SARDANISTA DE MATARÓ. Amb la il·lusió que noves colles s'hi afegiran a tots nosaltres per tal de gaudir d'un dels tresors de la nostra nació: LA SARDANA.

No volem oblidar en aquesta salutació els molts particulars i comerços, entitats culturals i bancàries que ens han ajudat a preparar aquest V APLEC SARDANISTA DE MATARÓ, que esperem que sigui del vostre agrat

Res més, doncs, que dir-vos

BON APLEC I BENVINGUTS!

La Comissió de l'Aplec”

(Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró, 1981)



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

D'entre les sardanes que s'hi interpretaren s'hi observen peces d'autos esmentats amb anterioritat, com serien Conrad Saló (Palafrugell i Tamariu / La festa dels nois alegres), Ricard Viladesau (De festa en festa / Port de Llançà), Pau Marons (Emili Saló) (Palau del vent) i Enric Morera (La Santa Espina).

Les activitats locals, tant si eren sardanistes com si eren de qualsevol altra branca de la cultura popular, comptaven amb un gran nombre de col·laboradors i patrocinadors que, juntament amb el conveni de l'Ajuntament de Mataró i les quotes anuals dels socis, ajudaven a realitzar l'Aplec. Hi col·laboraven centenars de negocis i empreses comptant amb la més gran de tota la ciutat: la Caixa Laietana. A més, també s'hi comptava amb el suport dels següents bancs:

- Banc Saragossà
 - Banc d'Europa
 - Banc de Santander
 - Banc Exterior d'Espanya
 - Banc Industrial del Sud
 - Banc Comtal
 - Banc Espanyol de Crèdit
 - Banc Hispano-Americà
 - Banc de Sabadell
 - Banca Catalana
 - Banca Mas Sardà
 - Bankinter
 - Caixa d'Estalvis Catalunya
 - Caixa de Pensions
 - Caixa d'Estalvis de Barcelona
-
- Federació d'Entitats Sardanistes i Dansa Tradicional de Mataró

La Federació d'Entitats Sardanistes i Dansa Tradicional de Mataró és una entitat formada l'any 2008 com a representació del sardanisme mataroní davant



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

l'Ajuntament de Mataró per dur a terme el Pubillatge de la ciutat. Les entitats sardanistes del moment van haver d'agrupar-se en una sola organització per poder treballar conjuntament a l'hora de proposar al Consistori del municipi la proclamació de Mataró com a meritíssima en la sardana (dins dels actes de Mataró, Ciutat Pubilla de la sardana 2009). Les entitats registrades que formaven aquesta agrupació eren:

- Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró
- Cobla Iluro
- Cobla Costa Daurada
- Cobla Ciutat de Mataró
- Agrupació "Els Planells"
- Colles Repuntejant

Actualment aquesta entitat segueix existint i serveix com a representació econòmica del sardanisme ja que es va arribar a la conclusió que si les agrupacions demanaven els convenis oportuns per separat la quantitat destinada era inferior a si es demanava a través d'un sol organisme i després aquest el repartia entre les entitats.

Cobles mataronines

La ciutat de Mataró té un llegat de cobles extremadament extens des de principis del segle XX, una quantitat que poques localitats ha arribat a superar ja que constantment hi havia renovació d'aquestes orquestres per noves formacions mantenint, en tot moment, l'existència de cobles al municipi. Havien estat diverses les cobles que havien estat interpretant sardanes alhora a Mataró, començant per la cobla Iluro (cobla que patirà moltes renovacions i arribarà a ser una de les més contractades a nivell de Catalunya) fins arribar a la cobla Primer d'Octubre (cobla de nova formació basada en els músics de la desapareguda cobla Iluro). Toti així, des de les entitats sardanistes de Mataró, se segueix intentant promoure un projecte de cobla que torni a fer bategar el sardanisme mataroní, però, des de una entitat mataronina. Actualment aquesta proposta és en agenda perquè la ciutat no té cobla en actiu.

Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

- Cobla Ciutat de Mataró: Aquesta cobla va ser fundada l'any 2003 per membre de l'antiga cobla Laietana incorporant nous músics però mantenint l'essència mataronina. Tingué una forta rellevància durant les festes de Les Santes (festa major local). Aquesta cobla va ser l'encarregada de celebrar la ballada de sardanes organitzada per l'Agrupació Sardanista Santa



Anna de Mataró (amb la col·laboració de l'AAVV Havana i Rodalies, l'AAVV Peramàs-Esmandies i Colles Repuntejant) Sardanes a trenc d'alba, una activitat sardanista que fou musicalitzada per aquesta cobla mataronina fins l'any 2015. A partir d'aquest any la cobla passà a anomenar-se Cobla Ciutat de Granollers per les diverses desavinences amb l'Ajuntament de Mataró. Tot i així mai ha deixat d'interpretar a Mataró, però amb diferent nom i sense ser una cobla local. (Confederació Sardanista de Catalunya, n.d.).

- Cobla Iluro: La cobla Iluro de Mataró tingué tres etapes ben diferenciades: la primera fou l'anomenada Cobla Iluro, que va estar en funcionament des de l'any 1922 fins l'any 1930, fundada per Joaquim Godó; la segona fou anomenada Cobla Nova Iluro que estigué en funcionament des de l'any 1930 fins l'any 1936



(la Guerra Civil Espanyola tingué un paper fonamental en la destrucció de tota activitat). No fou fins l'any 2004 que la Cobla Iluro tornà a sortir als carrers i reprentà Mataró en activitats tan importants com el Concurs de Colles Sardanistes de Mataró o la Diada del Pubillatge mataroní de l'any 2009. Aquesta última Cobla Iluro desaparegué l'any 2017. (Confederació Sardanista de Catalunya, n.d.).

Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

- Cobla Mataró: La Cobla Mataró fou fundada l'any 1950 provinent de l'antiga Cobla Mataró Educación y Descanso, un nom poc representatiu ja que van haver



d'autonomenar-se d'aquesta manera per les restriccions que a l'època franquista es vivien. Aquesta cobla fou desintegrada l'any 1961 donant pas a la nova Principal de Mataró, que desencadenaria en la Cobla Laietana i més tard en la Cobla Ciutat de Mataró, anomenada anteriorment.

(Confederació Sardanista de Catalunya, n.d.)

- Cobla Primer d'Octubre: la Cobla Primer d'Octubre fou estrenada l'any 2017 i tingué poc recorregut ja que dos anys més tard fou desintegrada. aquesta cobla es formà amb els músic de la Cobla Iluro, cobla ja desapareguda. (Confederació Sardanista de Catalunya, n.d.).

Colles Sardanistes mataronines



Mataró ha esdevingut una de les ciutats de Catalunya amb més colles sardanistes al llarg de la seva història, on algunes de les quals han estat campiones de Catalunya i han tingut més dansaires en nombre en comparació amb altres grups del territori català. Tot i així, i de la mateixa manera que les cobles, Mataró no en té cap en actiu deixant una feblesa en el món sardanista local evident.

Entre les colles més rellevants a nivell català s'hi troben les Colles Repuntejant, un grup colles sardanistes que van representar la ciutat de Mataró durant més de cinquanta anys arreu de Catalunya rebent, en ocasions les millors classificacions. Fins, aproximadament, l'any 2009 les Colles Repuntejant van ser en actiu; a partir d'aquest any únicament celebren un concert d'havaneres dins dels actes de la Festa d'Estiu i el tradicional Concurs de Colles Sardanistes que, des del 2018 no ha pogut realitzar-se (l'any 2019 va coincidir amb les eleccions generals i el 2020, a causa de la pandèmia mundial, l'organització va decidir no reemplaçar-lo de dia, sinó que va optar per suspendre'l).

Les Colles Repuntejant van tenir la seva actuació l'any 2009 dins dels actes del Pubillatge mataroní. A més, la Colla



Dansaires del Maresme i la Colla Ciutat Freta han estat grups que no han pogut mantenir la seva activitat més enllà del 2021; malgrat la crisi sanitària, aquesta segona colla (Colla Ciutat Freta) va realitzar algunes actuacions durant el 2021, com serien el taller i exhibicions de sardanes a l'Escola Freta de Mataró o l'exhibició del passat 15 de maig dins dels actes del II Aplec de Cabrera-Vilassar de Mar, on la colla va poder ballar amb sardanes interpretades per la cobla la Principal del Llobregat. Mesos més tard va haver de dissoldre's per falta de dansaires.

Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró



L'Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró és una entitat sardanista que vetlla pel manteniment del món de la sardana a la ciutat, tant si són ballades, aplecs, colles, conferències, concerts i, fins i tot, aconsellament. Actualment l'Agrupació celebra el seu seixantè aniversari de la mà d'una junta recentment ampliada.

Fundació

L'any 1961, després d'unes entitats mataronines mig adormides (l'Anella d'Or i Els Lluïsos), un grup reduït de dansaires va decidir iniciar una nova trajectòria sardanista a la ciutat que, al principi, no va tenir gaire efecte crida. Va ser quan van associar-se amb l'Associació d'Antics Alumnes i Amics de l'Escola Pia Santa Anna com a secció sardanista i començaren a realitzar les ballades de sardanes de carrer. El 10 d'octubre de 1961 es va celebrar la primera ballada de sardanes organitzada per aquesta entitat al pati de l'Escola Pia, a l'hora que la gent sortia del cinema i, gràcies a encertar en l'hora, van anar augmentant el nombre d'audicions en primavera i tardor.

Poc a poc, es va anar augmentant el nombre d'actes incloent un homenatge a Honorat Vilamanyà, el tradicional concert de la Principal de la Bisbal al Teatre Clavé, els concerts de personalitats del moment al velòdrom municipal i els homenatges a compositors, anualment, a la Plaça Gran de Mataró. D'entre ells, Conrad i Emili Saló, Francesc Mas i Ros...



Activitats realitzades

- Ballada de sardanes: Les ballades de sardanes formen el cos del sardanisme durant tot l'any. L'Agrupació vetlla perquè es facin un mínim d'actes amb una cobla per la població ja que, aquests actes, són de menor influència.

Normalment es realitzen a la Plaça de Santa Anna

però, a causa de la Covid-19, s'han vist obligats a moure les ballades a altres places,



com són el Pati del Cafè Nou o el Parc Central. Aquest nou d'octubre de 2021 s'ha realitzat la primera ballada de sardanes a la Plaça de Santa després de gairebé dos anys.



- “Aplec de Nit de Mataró”: L'Aplec de Nit de Mataró aquest 2021 ha celebrat 35 anys d'història a la ciutat amb cobles com la Flama de Farners, La Principal del Llobregat, la Sant Jordi - Ciutat de Barcelona, la Lluïsos Cobla o la Jovenívola de Sabadell al llarg dels anys. Aquest aplec se celebra al Pari de Sant Josep i té una durada d'unes 5-6 hores des de les 19:00 hores de la tarda, tradicionalment s'hi feia un sopar (gratuït pels socis de l'entitat) a les nou del vespre i després es continuava fins a quarts d'una de la matinada. L'assistència ha anat minvant amb els anys tot i que aquest últim any, després de més d'un any sense activitat sardanista, s'ha batut el rècord de les 500 persones.



- “Parlem de Sardanes”: Aquesta proposta sorgeix del sardanista Manel Benavent, qui celebra unes conferències al Casal de Les Esmandies de Mataró. Anys més tard va proposar a l'entitat si volien acollir la seva proposta ja que va haver-hi problemes amb la junta de Les Esmandies. La primera conferència on hi va participar l'Agrupació Sardanista va tenir lloc al Centre Jaume Terradas amb el mestre Jordi León celebrant el 300 aniversari de la primera referència del flabiol a la ciutat de Mataró. Aquesta primera activitat va tenir lloc al desembre del 2019. Mesos més tard s'havia d'haver celebrat la segona però, a causa de la pandèmia no va poder dur-se a terme.



- Colla Sardanista Ciutat Freta de Mataró: el projecte de la colla sardanista impulsada per l'Agrupació Sardanista va tenir una durada de 2 anys i la colla no va arribar a competir en cap moment. La Colla Ciutat Freta neix de les restes de la Colla Creixent de Canet de Mar i, aquest nou projecte, té la seu a la ciutat de Mataró convertint-se en l'única colla activa de la ciutat. Malgrat la pandèmia la colla va poder subsistir un any més celebrant la seva última exhibició el 15 de maig del 2021 a Cabrera de Mar; a partir d'aquest moment entra en un procés de declivi que porta (el 4 de setembre del mateix any) la proposta de desintegració.

Tot i haver desaparegut, aquesta colla sempre estarà disponible com a entitat per a qualsevol grup de persones que decideixi tornar a revifar-la.



Presidents de l'Agrupació

L'Agrupació Sardanista Santa Anna en els seus seixanta anys d'història ha tingut deu presidents (començant per l'esquerra des de dalt)

1. El president que exercir el càrrec quan la junta es va fundar va ser el senyor **Alfons Paredes i Muñoz**.
2. El següent el senyor **Jordi Jané i Ginesta** (actualment té més de noranta anys).
3. **Manuel Cusachs i Corredó**
4. **Jaume Moreno i Vilà**
5. **Francesc Lorella i Gomís**
6. **Antoni Calvo i Illa**
7. **Miquel Bruguera i Planas**
8. **Joaquim Dorda i Ventura** fou el president de l'entitat més jovenívol de la història. Amb només divuit anys accedí a la presidència.
9. **Agustí Piera** és l'actual president (no hi apareix ja que el butlletí és de l'any 1986).



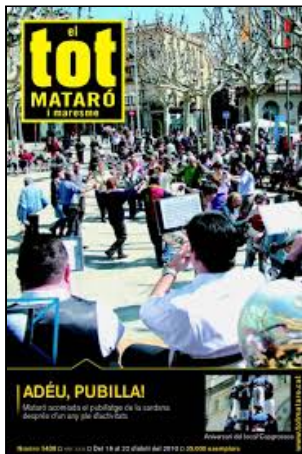
(Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró, 1986, #)

Mataró, Ciutat Pubilla de la Sardana 2009

L'any 2009 la ciutat de Mataró va ser escollida per la Federació Sardanista de Catalunya Ciutat Pubilla de la Sardana. Aquest reconeixement va ser possible gràcies a la unió de les diverses entitats sardanistes de la ciutat en una mateixa: la Federació d'Entitats Sardanistes i Dansa Tradicional de Mataró; qui, juntament amb l'Ajuntament, van aconseguir dur la candidatura fins a ser escollida Mataró.

Embrió del Pubillatge

Sant Climent de Llobregat fou la ciutat que donà el relleu a Mataró després d'un acte commemoratiu a la ciutat llobregatina. El regidor d'ERC, Francesc Teixidó (juntament amb l'alcalde de Sant Climent i el president de la Federació Sardanista de Catalunya, Bartomeu Duran) van protagonitzar l'acte



del traspàs de la Flama de la Sardana el 29 d'abril de 2008.

L'1 de març de 2009, la ciutat de Mataró va acollir el concurs de sardanes finalistes per escollir la sardana "Mataró, Ciutat Pubilla de la Sardana 2009", a càrrec de la Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona al Teatre Monumental. De totes les sardanes s'escollí la del mestre compositor Marc Timon i Barceló, tible de la cobla Sant Jordi- Ciutat de Barcelona, d'entre moltes més d'altres compositors. Amb totes les sardanes presentades s'edità el Disc del Pubillatge. A més, el 14 d'abril del mateix any, la bodega Vins Santi acollí la presentació del cava del Pubillatge.

Proclamació del Pubillatge

La Flama de la Sardana arribà a la ciutat de Mataró, procedent de Sant Climent de la mà de l'hereu, els gegants i els bastoners d'aquesta mateixa ciutat on, l'alcalde de Mataró, el President de la Federació Sardanista de Catalunya el President de la Federació d'Entitats Sardanistes i Dansa Tradicional de Mataró, procediren als parlaments des del balcó de l'Ajuntament traspasant la Flama als sardanistes d'honor Assumpta Cabot i Pere Lladó. Per



concloure l'acte, la cobla Costa Daurada de Mataró oferí un ballada de sardanes pels assistents juntament amb la sardana aèria de la companyia Circo Delicia.

Al Teatre Monumental es dugué a terme la part més institucional de la Proclamació, de la mà de l'ex president de l'Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró, Joaquim Dorda, qui relatà una lliçó magistral sobre el sardanisme i l'acte que se celebrava.

El 25 d'abril del mateix any, la Cobla Catalana dels Sons Essencials oferí un concert on s'estrenà la sardana "Mataró ciutat Pubilla de la Sardana 2009" de Marc Timon. Més tard se celebrà el Sopar del Pubillatge amb les autoritats i els sardanistes més rellevants de Catalunya a l'Hotel Ciutat de Mataró.

El 26 d'abril e realitzà una ofrena floral a les relíquies de les Santes, Santa Juliana i Santa Semproniana, patrones de Mataró, a la Basílica de Santa Maria on hi van participar les Colles Sardanistes Repuntejant de Mataró, la coral La Nota, la cobla Costa Daurada i els parlaments de Joana Castellà. Tot seguit la la colla Castellera els Capgrossos de Mataró, Família Robafaves i l'àliga de la ciutat anà en cercavila des de Santa Maria fins l'Ajuntament on es descobrí la placa commemorativa del pubillatge i l'alcalde Baron entregà la clau del Clauer del Pubillatge al President Bartomeu Duran. Aquell mateix dia, a la Plaça Santa Anna de Mataró, es descobrí el monòlit



esculpit pel mestre Iago Vilamanyà (fill del compositor de sardanes Honorat Vilamanyà)



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

precedit pels parlaments de l'actor Joan Pera i l'alcalde de l'Escala, ciutat escollida com a Ciutat Pubilla de la Sardana 2010. Després, le cobles mataronines Costa Daurada, Ciutat de Mataró i Iluro oferiren juntament amb l'esbart Dansaires d'Iluro un seguit d'actuacions i ballets on, després, es realitzà una triple ballada de sardanes dedicada a Mataró.

Per concloure el dia, les millors colles sardanistes de Catalunya concursaren al XXIVè Concurs de Colles Sardanistes de Mataró, en aquesta ocasió al pavelló Maria Teresa Roca on, la Presidenta de la Unió de Colles Sardanistes, Nuri Escudé, el President de la Federació Sardanista de Catalunya Bartomeu Duran, el President de la Federació d'Entitats Sardanistes i Dansa Tradicional de Mataró, l'alcalde de Mataró, Joan Antoni Baron i diversos membres de l'Ajuntament entregaren els trofeus a les colles guanyadores.

Actes del Pubillatge

El 21 de novembre del 2009, a la basílica de Santa Maria, es dugué a terme el lliurament dels Premis Sardana 2009 amb la cobla Ciutat de Girona. Exposicions, conferències, xerrades i Mostres es dugueren a terme a la ciutat entre els anys 2009-2010 i, per concloure definitivament el Pubillatge la Cobla de Cambra de Catalunya oferí un concert de sardanes al Foment Mataroní.

Cloenda del Pubillatge

L'any del Pubillatge mataroní va ser clos després del sopar institucional del 10 d'abril del 2010 i del concert de sardanes amb l'estrena del disc Balls Populars de Mataró, recollits per Pompili Massa, amb la cobla Principal del Llobregat al Teatre Monumental de Mataró. El 24 d'abril del mateix any els sardanistes d'honor, Assumpta Cabot i Pere Lladó, van dur la Flama de la Sardana a l'Escala cedint, així, el relleu d'una de les festivitats més importants que ha tingut l'honor de promoure mai la ciutat de Mataró, ser "Ciutat Pubilla de la Sardana".

(Ruiz et al., 2009., #)

L'Ajuntament de Mataró i la sardana

L'Ajuntament de Mataró anualment disposa d'un pressupost per la Festa de les Santes, d'aquest pressupost una mínima part és destinada per les sardanes, però, tot i així, s'hi celebren una gran quantitat d'actes:

1. Ballada de sardanes amb la cobla Contemporània a la Plaça de la Muralla. (25 de juliol)
2. Ballada de sardanes amb la cobla Ciutat de Granollers al carrer d'en Pujol. (27 de juliol)
3. Doble audició de sardanes amb les cobles la Principal del Llobregat i la cobla Ciutat de Girona. (27 de juliol)
4. Ballada de sardanes amb la cobla la Principal de la Bisbal. (28 de juliol)
5. Concert de sardanes amb la Principal de la Bisbal. (28 de juliol)
6. Requisits de Festa Major amb la Principal de la Bisbal. (28 de juliol)
7. Balls de Festa Major amb la cobla-orquestra Selvatana. (29 de juliol)
8. Balls de fi de Festa Major amb la cobla-orquestra els Montgrins. (29 de juliol)



Veient el repertori d'actes sardanistes que es duen a terme a Mataró durant la Festa Major queda ben evidenciat que l'Ajuntament inverteix una gran quantitat de diners ver la sardana. La reclamació històrica dels sardanistes mataronins és que l'Ajuntament col·labori amb actes sardanistes durant més temps, no només per les Santes.

Metodologia

El Treball de Recerca que he decidit fer està relacionat amb la cultura popular catalana, més concretament amb la sardana, en saber quins són els fets històrics i els fets actuals que suporten la decadència d'aquesta a nivell social. La meua intenció és esbrinar la resposta a la pregunta “**Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?**”. Una pregunta força senzilla, ja que només és necessari sortir al carrer i preguntar a un parell de persones quina és la seva relació amb la sardana, però amb respostes ben curioses i certament complicades.

La sardana, com he pogut descobrir cercant la seva història i trajectòria, sempre ha estat patint moments de dificultat: des de la catalogació de l'Església com a dansa pagana i castigar a qui la ballaven, fins a ser utilitzada com a instrument polític pel franquisme, passant per la inexistència de nous membres sardanistes (que és el fet en què ens trobem avui dia). Però, tot i això, sempre s'ha mantingut l'anhel de conservar la sardana, tant si és gràcies als Ajuntaments municipals, com si és gràcies a la Generalitat o de les entitats populars. La realitat és que a dia d'avui la sardana està protegida per la Confederació Sardanista de Catalunya (CSC), la Unió de Colles sardanistes (UCS), la Comissió dels Aplecs de les Comarques Barcelonines, Gironines, Lleidatanes i Tarragonines (CACB/G/L/T) i, en l'àmbit de Mataró per la Federació d'Entitats Sardanistes i Dansa Tradicional de Mataró (FESiDaTraM), l'Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró (ASSAM), les Colles Repuntejant, els Dansaires d'Iluro i la Colla Sardanista Ciutat Freta de Mataró. tot aquest múscul sardanista ha estat gràcies a persones que en el seu moment van voler crear entitats per defensar la sardana i les seves modalitats.

Encara que el poder sardanista estigui recolzat en les entitats (que són les que realitzen les activitats), hi ha dos factors molt importants a nivell de la recuperació i restauració de la sardana a Mataró: el jovent i l'Ajuntament.

Recursos que s'utilitzaran

Enquestes:

- Mostreig és intencional o de convivència; ja que s'ha delimitat un tipus exacte de subjectes (adolescents) d'una franja concreta d'edat (d'entre 15 i 16 anys) d'una població en concret com és Mataró.
- Preguntes de consens
- Preguntes personals
- Preguntes tipo test
- Preguntes de l'escala de Likert

Entrevistes

- En cas de l'Ajuntament, el Regidor de Cultura va ser escollit expressament per poder realitzar-li l'entrevista, per tant, no tenia les mateixes probabilitats de ser escollit ell que qualsevol altre habitant. En aquest cas es parla d'un mostreig de convivència.
- Preguntes sobre la persona
- Preguntes d'opinió personal

Ajuntament de Mataró

(Oficina de cultura)

Durant el període entre Sant Joan i Les Santes realitzem una entrevista al regidor de Cultura, el senyor Xesco Gomar, i a la regidora Adjunta de Cultura, la senyora María José Pérez, per poder esbrinar quina és la quantitat anual que es destina a actes sardanistes des del Consistori. Actualment a Mataró l'Ajuntament destina uns milers d'euros anuals com a conveni a les entitats sardanistes de Mataró, voldré saber, a més, per què aquesta quantitat i no una de més elevada, ja que l'Agrupació Sardanista Santa Anna és una de les entitats de Mataró que



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

realitza més activitats durant l'any (9 ballades de sardanes, un aplec, un concert i diverses conferències). Tots aquestes actes compten amb el recolzament dels socis de l'Agrupació, per això es poden dur a terme perquè si es depengués exclusivament del conveni no es podria realitzar la meitat.

D'altra banda, també procuraré esbrinar quins són els actes sardanistes que organitza el Consistori i en quins hi col·laboren. Un cop tingui totes les dades preguntaré quin és el pressupost total de l'Ajuntament vers la sardana, tant en els convenis amb les entitats com amb el pressupost de Santes i en actes col·laboratius.

Instituts de Mataró

L'altra part de la metodologia va encaminada cap a enquestar els joves de Mataró. Com era impossible fer una cerca generalitzada del jovent de la ciutat vaig optar per fer una enquesta i enviar-la a dos instituts i un col·legi de Mataró: el Sagrat Cor de Jesús, l'Escola Freta i l'Escola Pia Santa Anna. A partir dels alumnes enquestats de 4rt d'ESO extreuré quina és la percepció que tenen vers la sardana i també esbrinaré quina cultura sardanista bàsica tenen.

Resultats

La part metodològica estava formada per dos models de preguntes: les entrevistes al Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Mataró i al mestre compositor de sardanes Sígfrid Galbany, i una enquesta formada per vuit preguntes enviada a l'Escola Pia Santa Anna de Mataró i l'Escola Freta de Mataró. En aquesta última, els resultats han estat, en una majoria, bastant unànims i alhora previsibles, ja que el model de resposta ha estat molt similar a tots els enquestats.

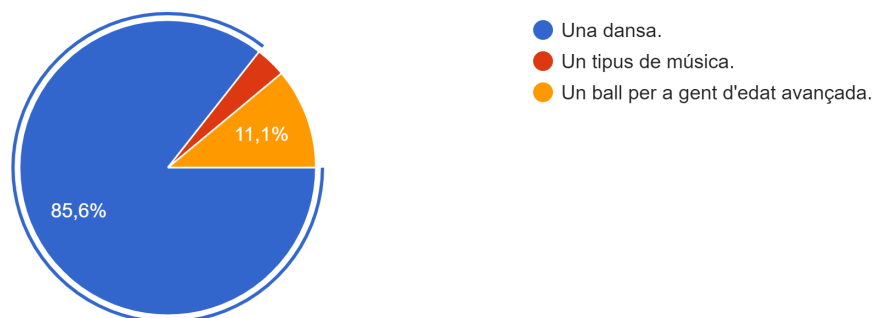
Enquesta a les escoles

L'enquesta enviada als alumnes de 4rt d'ESO (entre 15 i 16 anys) començava amb la pregunta "què creieu que són les sardanes?".

- Les opcions (mostrades al gràfic) evidencien dues respostes semblants (la primera i la tercera) i una totalment diferent (l'última) on els alumnes havien de triar, sense justificació, quin era la resposta correcta. El 85,6% dels 208 (178 alumnes) ha respost que les sardanes són una dansa, l'11,1% (23 alumnes) ha respost que les sardanes són un ball per a gent d'edat avançada, mentre que el 3,4% (7 alumnes) ha respost que les sardanes són un tipus de música.

Què creieu que són les sardanes? Tria la resposta que creguis més addient.

208 respuestas

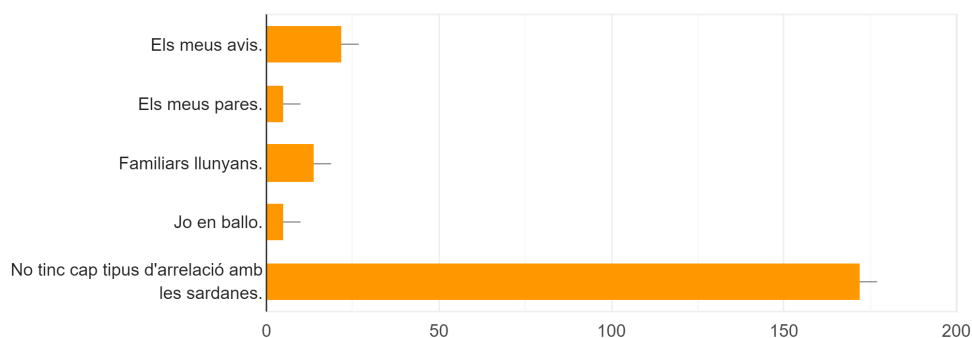


Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

- La segona qüestió preguntava als alumnes si tenen cap familiar sardanista. Els resultats mostren que el 83,5% dels alumnes (172 alumnes) no mostren cap tipus d'arrelació amb les sardanes, el 10,7% dels alumnes (22) expressen que els seus avis en ballen, el 6,8% (14 alumnes) els familiars llunyans, mentre que 5 alumnes diuen que en ballen els seus pares i 5 alumnes més diuen que ells en ballen (un 10% en total).

Teniu cap familiar sardanista? Tria quines respostes us fan justícia.

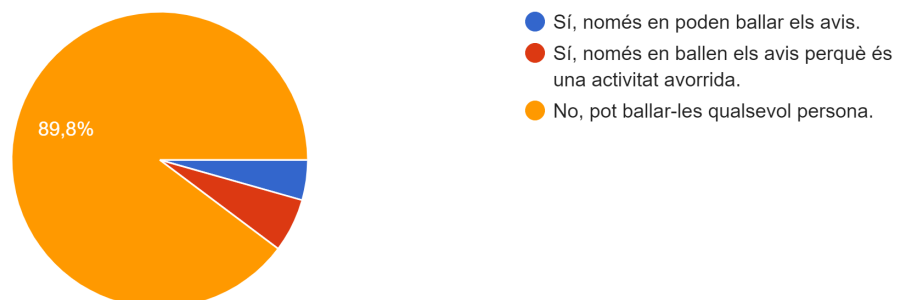
206 respuestas



- En el tercer gràfic la pregunta era si les sardanes eren exclusivament per a les persones d'edat avançada. Aquí, un 89% dels alumnes (184) expressen que no, qualsevol persona pot ballar-les, un 5,9% (12 alumnes) mostra que només poden ballar-ne els "avis" perquè és una activitat avorrida, mentre que el 4,4% dels enquestats (9 alumnes) diuen que només poden ballar-ne els avis sense cap condició.

Les sardanes són de gent gran? Tria la resposta que creguis adequada.

205 respuestas



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

- En aquest quart gràfic es preguntava si algun dia es deixarien de ballar sardanes, una pregunta molt “íntima” i delicada, ja que el treball tracta del declivi de les sardanes a Mataró i Catalunya. Les respostes van ser bastant diverses: un 59,9% dels alumnes (121) mostraven que les sardanes no es perdran per molt poca gent que les balli, un 24% (24 alumnes) expressava que a ningú interessa ballar sardanes, mentre que 9,4% dels enquestats (19 alumnes) creuen que les sardanes estan sent rellevades per joves avui dia. L’últim 6,4% (13 alumnes) creien que la sardana era una música molt desagradable que no feia més que eixordir.

202 respuestas



A l’última pregunta de l’enquesta es preguntava què era el que els alumnes hi veien, se’ls hi mostrava aquesta imatge:



Les respostes eren:

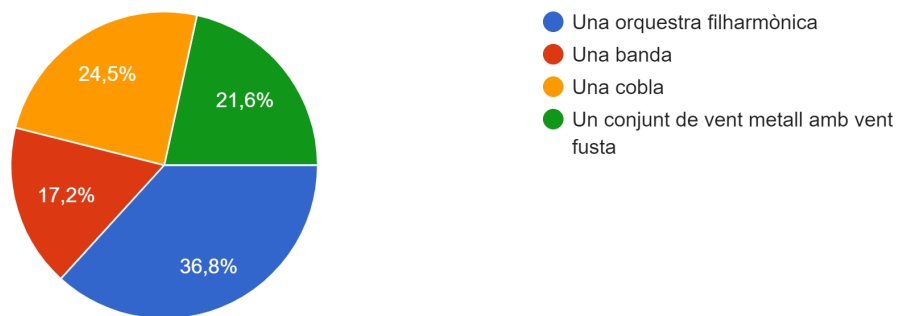
- una orquestra filharmònica
- una banda
- una cobla
- un conjunt de vent metall

Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Efectivament, el que es mostra a la fotografia és una cobla, però els i les alumnes no van tenir-ho tan clar: un 36,8% (75 alumnes) hi veien una orquestra filharmònica, només un 24% (50 alumnes) veia el que realment era, una cobla; un 21,6% dels alumnes (44) veia un conjunt de vent metall amb vent fusta (aquesta resposta seria correcte sense especificar quin tipus d'agrupació és si la cobla no tingués un contrabaix, al tenir un instrument de corda aquesta opció queda descartada). I per últim, un 17% dells alumnes (35) veien una banda.

Què és això que s'hi observa?

204 respuestas



Les altres preguntes eren de resposta personal.

- La primera pregunta era: què són per vosaltres les sardanes?

La majoria enquestats van respondre que les sardanes eren una dansa, d'altres van concretar dient que era el ball típic de Catalunya i una minoria (5 alumnes) van escriure comentaris fora de lloc.

- La segona pregunta era: Si tinguéssiu l'oportunitat de ballar sardanes en ballaríeu?



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

La majoria van respondre que no en voldrien ballar ja que els hi sembla un balla massa clàssic i avorrit, una minoria (2 persones) van dir que en ballaven i només 10 van dir que voldrien aprendre.

Enllaç de l'enquesta:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScTu-VmLR2XESdAb9hEqY5KBAZDk69eOM5Dmuc6gqDXwDwBUg/viewform?usp=sf_link

Conclusions

Un finalitzat el treball s'extreuen les següent conclusions:

Havent parlat amb el mestre compositor Sígfrid Galbany i amb el Regidor de Cultura, el senyor Xesco Gomar, s'evidencia la necessitat de crear noves maneres per poder acostar la sardana als més joves, tant si és amb el recolzament institucional (molt necessari), de la televisió o de les xarxes socials (encara més important) o educatiu (si les escoles aportessin curssets de sardanes). Les dues entrevistes realitzades són suficient per poder veure que el verdader relleu generacional sardanista recau en els jovent i que aquests no estan revent l'educació pertinent per poder realitzar-ho.

Per part de l'Ajuntament de Mataró s'impulsarà un taller de sardanes (amb una metodologia creada per tres dansaires de la Colla Ciutat Freta, entre els quals m'hi trobo) per portar les sardanes a les escoles que vulguin participar en aquest projecte d'apropament de les sardanes als joves de l'ESO. Tanmateix, i ja expressat anteriorment, gràcies a l'entrevista realitzada al mestre Galbany vaig poder descobrir el poc reconeixement de la trajectòria compositiva del senyor Sígfrid Galbany. Molts altres compositors i compositoras de sardanes i música per a cobla es veuen en aquesta situació, ja que un compositor de sardanes no pot viure d'aquest món i ha de prendre-s'ho com a activitat de temps de lleure tot i la dificultat i els anys d'estudi musical que requereix. Com a reconeixement vaig decidir homenatjar al mestre Sígfrid a l'acte sardanista organitzar per l'Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró, en la celebració del seu seixantè aniversari, per reivindicar la necessitat d'un reconeixement de qualitat.

Les conclusions extretes després d'haver enquestat els adolescents són les següents:

- Poc coneixement de la música de cobla
- Poc coneixement del ball de la sardana
- Classificació dels sardanistes com a "avis"
- Poca predisposició a l'hora de voler aprendre ballar sardanes
- Insults i menyspreus cap a la sardana.



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Aquestes respostes són suficientment clares per saber que a sardana està en decadència juvenil, ja que aquest grup, en la seva àmplia majoria, no té cap predisposició a l'hora de voler aprendre a ballar sardanes, és més, se les desprecia i insulta. Per tant, les autoritats d'ensenyament han d'actuar per redimir la mala reputació de la sardana i així aconseguir que pugui tornar a ser, realment, la dansa de tots i totes les catalanes.

Enllaç sites de curset:

<https://sites.google.com/d/1k1pr2hY4ZhyO1uxab2eoBtJstDDBuksj/p/1GrJ-qnbu-nNGdMaLcDQWWjNS8MeB56Ey/edit>

Bibliografia i webgrafia

Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró. (1981). Vè *APLEC DE NIT MATARÓ*. Publicitat Maresma - Mataró.

Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró. (1986). *Butlletí d'informació* (25th ed., Vol. 1). Fermalli-Maresme, s.a. Mataró.

Càndid Candi i Casanovas. (n.d.). Enciclopèdia.cat. Retrieved 5 6, 2021, from <https://www.enciclopedia.cat/ec-gem-11358.xml>

Confederació Sardanista de Catalunya. (n.d.). *Cobles a la població*. Cobles mataronines. Retrieved 10 01, 2021, from <https://portalsardanista.cat/enciclopedia/cobles/1/169>

Confederació Sardanista de Catalunya. (n.d.). *Sardana, símbol i dictadura*. Portal Sardanista. Retrieved 10 29, 21, from <https://portalsardanista.cat/sardana-simbol-i-dictadura>

Enciclopèdia.cat. (n.d.). *Saló i Ramell, Conrad*. Enciclopèdia.cat. <https://www.enciclopedia.cat/ec-gem-11751.xml>

Enric Morera i Viura. (n.d.). Enciclopèdia.cat. Retrieved 5 6, 2021, from <https://www.enciclopedia.cat/ec-gem-11458.xml>

Josep Saderra i Puigferrer. (n.d.). Enciclopèdia.cat. Retrieved 5 9, 21, from <https://www.enciclopedia.cat/ec-gem-11745.xml>

Josep Vicens i Juli. (n.d.). Enciclopèdia.cat. Retrieved 5 6, 2021, from <https://www.enciclopedia.cat/ec-gem-11520.xml>

Juli Garreta i Arboix. (n.d.). Enciclopèdia.cat. Retrieved 5 9, 21, from <https://www.enciclopedia.cat/ec-gem-11408.xml>



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

López Picó, J. M. (2003, agost 13). *La sardana i els seus compositors*. Wayback Machine. <https://web.archive.org/web/20030819121709/http://www.vilafant.com/cat/radio/esclat/Html/pep.htm>

Molina i Membrives, J., & Ajuntament de Torroella de Montgrí. (2018). *Viladesau* (1st ed., Vol. 1). Museu de la Mediterrània.

Museu de la Mediterània & Oller, O. (n.d.). *Vicenç Bou DE LA PLAÇA AL PARAL·LEL* (1st ed.). Museu de la mediterrània.

Museu de la Mediterrània. (1997). *La història de la sardana*.

Músics per la cobla. (n.d.). *Galbany i Abril, Sigfrid*. Músics per la cobla. https://www.musicasperlacobla.cat/compositor.php?autor_id=823

Puerto i Parramon, J. (2007). *Diccionari de cobles* (11th ed.). GISC/GARONUNA.

Riera i Vinyes, C., Serracant i Clermont, J., & Ventura i Salarich, J. (1990). *Diccionari d'autors de sardanes* (1st ed.).

Ruiz, S., Burniol, J., Piera, A., & Fundació Iluro. (n.d.). *Mataró, Ciutat Pubilla de la Sardana 2009* (1st ed., Vol. 1).

Informe metacognitiu

Aquest Treball de Recerca no ha estat gaire fàcil de realitzar ja que, a diferència del que molts pensen, hi ha poca informació sobre el món sardanista de Mataró i gràcies a l'Arxiu Comarcal del Maresme i a l'Arxiu de l'Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró he pogut realitzar la tasca històrica del treball. Molts documents han hagut de ser extrets de plataformes digitals a diferència dels esmentats anteriorment: quan algun document no el podia trobar als arxius havia de buscar-lo per internet amb pàgines, d'autors privats, on podia trobar alguna font. Les biografies dels autors de sardanes van ser fàcils de trobar accelerant el ritme del treball.

El moment més complicat del treball va ser quan vaig enviar les enquestes als centres, l'Escola Freta i el Sagrat Cor van enviar-me-les de seguida però l'Escola Pia Santa Anna (amb el volum d'alumnes que tenen) va trigar unes setmanes a respondre-les. Fins a finals d'octubre no tenia totes les respostes tot i havent-les enviat al setembre (just començar el curs) i aquest problema va provocar l'alentiment en l'extracció de les resultats i, per tant, la redacció de les conclusions van haver de ser redactades a l'última setmana. Tot i així agraeixo a l'Escola Pia Santa Anna, a la Marta Isús i en Xavi Piñol per portar les enquestes a l'escola.

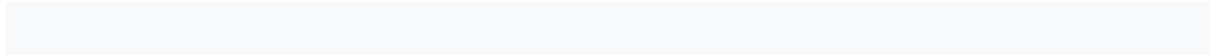
Tenint en punt de partida des d'on vam sortir, la Joana i jo hem sabut organitzar-nos bé per poder dur a terme el treball: les reunions eren fluides i molt aprofitades on sempre s'extreien molts bons reptes de cara a la continuïtat del treball, l'entrevista amb en Sígfrid (realitzada gràcies al contacte de la Joana) va poder dur-se a terme amb total normalitat i habilitat ja que, com he comentat anteriorment, en Sígfrid pateix una malaltia que sovint impedeix que pugui expressar-se amb normalitat, però el dia de l'entrevista estava radiant i amb moltes ganes de respondre les meves preguntes (tot i que a vegades la seva família responia per ell en algunes qüestions on no podia ensortir-se'n). L'entrevista amb el senyor Xesco Gomar, Regidor de Cultura, va esdevenir gairebé com una conversa entre coneguts, la simpatia amb la que parlava i l'interès pel tema tractat van fer de la conversa un dolç recorregut pel pensament de l'Ajuntament de Mataró amb els temes culturals.

L'aprenentatge no ha estat gaire ja que ja sabia a allò que m'enfrentava, amb el treball he ratificat el problema que tothom coneix i he pogut extreure'n conclusions de cara a poder fer



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

gran la sardana a Mataró de nou amb el jovent de la nostra part. Gràcies a les enquestes he pogut averiguar quins eren aquells factors que feien de les sardanes una pràctica avorrida i, d'aquesta manera, ara sé com puc portar les sardanes als joves tot creant curiositat i ganes d'aprendre.



Annexos

1- Fotografies antigues de sardanes (Txell Malé):



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?



2- Homenatges a Sígfrid Galbany, 09-10-21:







Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?



- Cobla Els Motgrins
- Colla Castellera els Capgrossos de Mataró
- Alcalde David Bote
- Junta de l'Agrupació Sardanista Santa Anna de Mataró
- Sígfrid Galbany i família
- Mataró Audiovisual

3- Entrevista a Sígfrid Galbany:



Entrevistes transcrites

Entrevista amb el Regidor de Cultura, Xesco Gomar

Pau

He sol·licitat aquesta entrevista, ja que el tema tractat en el meu TdR té influències per part de l'Ajuntament, com per exemple esbrinar si l'oficina de Cultura ajuda a la promoció de la Sardana o tot el contrari. Com a regidor de Cultura faré unes preguntes al caire general sobre la participació de l'Ajuntament en la difusió de la sardana i preguntes més específiques dades i temes d'aquest caire.

Primer pregunta: quina rellevància té la sardana per a l'Ajuntament de Mataró.

Regidor

La sardana és molt important per a l'Ajuntament perquè aquest la sardana forma part de la identitat de Catalunya i evidentment també formen part de la identitat de la nostra ciutat i d'aquest país. Jo crec que és el primer que hem de tenir en compte, la cultura popular per l'Ajuntament de Mataró i per la Direcció de Cultura és un fet fonamental durant aquest últim any. Et diria que gairebé el 60 per cent del nostre pressupost va destinat a accions concretes de la cultura popular, a vegades directament organitzades per nosaltres i a vegades organitzades per entitats de cultura popular, amb els quals col·laborem econòmicament perquè desenvolupin la seva activitat amb la qual cosa la sardana forma part de la nostra identitat, la sardana forma part de les accions que nosaltres duem a terme com a Departament de Cultura; tenint en compte tot això, evidentment, és un dret fonamental en el qual nosaltres hem col·laborat i evidentment continuarem col·laborant en els propers anys.

Pau

Des d'aquest departament, molt bé a l'hora d'organitzar algun acte per part de l'Ajuntament; alguna inauguració d'algun lloc o simplement la Festa Major la sardana és un dels elements principals en el que l'Ajuntament pensa a l'hora de fer aquest acte?

Regidor

La sardana sempre està present en les actuacions de cultura popular que es fan ara. També és veritat que jo en aquest any i escaig que porto com a regidor de cultura crec que hem de potenciar més i crec que ha de formar part encara més de la nostra activitat com tu assenyalaves. Normalment quan es fa algun tipus d'activitat, per exemple ara tenim la diada de la Diada de l'Onze de Setembre, evidentment la sardana jugarà un paper en aquesta Diada. Certament hi ha una ballada programada i normalment sempre que hi ha alguna activitat important a la ciutat la sardana en forma part. Però jo crec que era la forma d'espai i crec que la cultura popular en general ha d'estar encara més assimilada a les accions que els ajuntaments duen a terme. I encara més quan celebrem quelcom, és a dir, a vegades quan hi ha una festivitat sigui la que sigui. Estem parlant de la Diada de l'Onze de Setembre però també podríem parlar de la Diada de Sant Jordi, de les Santes i de totes aquelles activitats a les quals la ciutadania a través del seu Ajuntament fa bé en aquest quelcom. La sardana no només ha de continuar sinó que jo crec que en els propers anys ha de tenir un paper més rellevant i més tenint en compte que la nostra ciutat tenim entitat i tenim gent que li agrada aquest tipus d'activitat i l'activitat en general, la qual cosa (i l'altre dia ho discutia amb la Devesa en general de la cultura popular) dèiem que la cultura popular ha de tenir encara més presència i que aquest ha de ser un dels un dels leit motiv d'aquests dos anys de mandat. Però també ha de ser en els següents anys i ha de tenir un paper important en la nostra activitat

Pau

Molt bé. Quina solució podria posar hi l'Ajuntament o el Departament de Cultura vers la manca de cobles que hi ha a Mataró?

Regidor

Com acostuma a passar ,perquè el món és així la solució és uns recursos, al final si tenim a la gent disposada a fer coses i volem que es facin coses és una qüestió de recursos i és una qüestió també de que la gent que esteu en el món de la sardana articuli la possibilitat de crear una cobla que ja ens proposeu com podríem o com podrien dur a terme la creació d'una cobla no es farà això o vosaltres que esteu en el món millor que jo perquè hi ha assajos perquè hi ha concerts perquè hi ha al final la cobla s'acaba movent per tota Catalunya. De la mateixa manera que us venen a vosaltres actuar una cobla a la nostra ciutat no és només per a la



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

nostra ciutat sinó que acabaria sent un referent comarcal, segur. No perquè en definitiva que tinc tants bons músics un cop estiguin rodats i complementats eren bons. La cobla com a tal serà bona quan passa aquest temps. Evidentment la cobla acaba movent se per tot el país. Per nosaltres és un tema que ens agradaria tenir una proposta damunt de la Taula per la seva Constitució ens encantaria perquè creiem que dintre de la Sardana tenint ho tot és el que ens falta alguna manera no i havent obtingut tot i haver hi havia en fi fins l'any 2009 no hi havia tres cobles i ara n'hi ha que ja no n'hi ha cap. Jo crec que això és una de les fites que haurem d'abordar amb la gent de la sardana en els propers mesos perquè si hi ha la gent disposada a tocar, si hi ha predisposició per crear una cobla no hi ha, per la nostra banda, cap problema sinó que potser també tenim aquesta necessitat que es torni a constituir una. Potser és millor tenir una cançó una bona que no pas tres no és una ben dotada que tingui els recursos suficients i necessaris com per articular se com a tal i que amb el temps hi insisteixo no només cometi els concerts que fan falta a la ciutat sinó que també al final faci marca de la ciutat fou la nostra ciutat.

Pau

O bé com a regidor quina política més concretament s'ha plantejat si és si és que s'ha plantejat per difondre la sardana a Mataró.

Regidor

Nosaltres tenim, en general els departaments de Cultura i els ajuntaments, tenen un problema de difusió de la seva activitat perquè nosaltres no som avui al món com tu molt bé saps funcionar amb unes altres coordenades pel que fa referència a la promoció. Nosaltres no som promotors d'activitat nosaltres som constructors i generadors d'activitat i aquest és un tema que per exemple durant les Santes vam discutir molt de com nosaltres som capaços de programar però la dificultat que tenim per la nostra activitat sortir cap enfora. Això per desgràcia i dic per desgràcia ho hem aconseguit en aquest últim any i és per desgràcia però que hem aconseguit gràcies a la crisi de la crisi endèmica de la Cobi no com que hem apostat per programar i per fer activitat evidentment seguint la normativa les normatives sanitàries hem tingut molta transcendència mediàtica TV3 Televisió espanyola Antena 3 han seguit els nostres les nostres activitats de cultura popular això va passar amb el campament reial va passar amb el Carnaval que vàrem ser la única ciutat de Catalunya que va apostar per fer



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Carnaval i també ha passat amb el Sant Jordi. Com amb les Santes no era en aquest sentit estem en un procés interessant de reflexió sobre com hem de pivotar nos amb agents que tenim a la ciutat perquè per comunicar millor tota aquella activitat que es faci i en la qual nosaltres col·laborem però també amb aquella que no col·laborem perquè en definitiva tota l'acció cultural de la ciutat ens interessa i sobretot ens interessa que la gent de la ciutat i la gent de fora de la ciutat perquè un dels nostres. Una de les nostres fites és que nosaltres volem ser referents a la comarca. Volem ser una ciutat culturalment parlant important a la província i evidentment ser ciutat destacada al conjunt de Catalunya del país a Espanya. I això que requereix requereix de repensar com nosaltres estem explicant i com nosaltres estem difonent tota aquella activitat cultural que es duu a terme a la ciutat i en els propers mesos hem de veure camí per exemple de les Santes espectacular units o Nord que va tenir una acceptació brutal a la ciutat al final i durant vam decidir fer tota una sèrie de vídeos amb productors de Mataró Audiovisual. La gent jove que està al voltant de Mataró Audiovisual aquest vídeo ja està penjat a YouTube però ara el que estem fent és preparar un CD Vídeo amb les músiques perquè per donar li més difusió allò que hem fet és si m'explico al final has de tirar. I jo crec que és una de les coses que a vegades no ho entenem però jo crec que hem de tirar de gent jove nostra que estan a la nostra ciutat que estan ja adaptats als nous canals de comunicació de les noves formes de comunicar. Perquè aquesta activitat sigui d'alguna manera millor difosa dintre i fora de la nostra ciutat perquè no només hem de pensar. Fem perquè la gent de Mataró sapiguem més l'equip que fem sinó també fem tot el que la resta del país i l'activitat cultural com altres van afirmar.

(L'entrevista amb el mestre Galbany no ha estat transcrita degut als problemes comunicatius que patia).



Actes

Nom	Pau
Cognoms	González i Vicens
Curs i grup	1r C
Tutor de Treball de Recerca	Joana Abril
Data i hora	2-2-21 15:15-16:15
Lloc	Escola Freta

Temes tractats
Repàs del Pla de Recerca. Esmenes a l'estructura del treball i delimitació dels àmbits en què s'hi ha de fer recerca.
Acords i compromisos
Establir contacte amb l'Arxiu Comarcal del Maresme. Esbrinar documentació del món sardanista de Mataró de l'època contemporània. Facilitació de la carta de presentació del centre. Contacte amb escoles.

Signatures

Alumne/a

Tutor



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Nom	Pau
Cognoms	González i Vicens
Curs i grup	1r C
Tutor de Treball de Recerca	Joana Abril
Data i hora	16-3-21 15:15-16.15h
Lloc	Escoles Freta

Temes tractats
Repàs del pla i modificacions Qüestionaris i enquestes per a escoles Oficina de cultura de Mataró Preparació de l'entrevista amb la regidora de cultura
Acords i compromisos
Enquestes als joves Elaboració de les enquestes Tria de les escoles Delimitació de l'edat, entre 14 i 17 anys

Signatures

Alumne/a

Tutor



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Nom	Pau
Cognoms	González i Vicens
Curs i grup	1r C
Tutor de Treball de Recerca	Joana Abril
Data i hora	15-7-21
Lloc	Escoles Freta

Temes tractats
<p>Repàs del formulari de les enquestes es duran a les escoles Freta, Sagrat Cor de Jesús i Escola Pia Santa Anna.</p> <p>Fotografies de l'Arxiu Comarcal del Maresme</p> <p>Elaboració de l'entrevista amb el Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Mataró, en senyor Xesco Gomar.</p> <p>Preparació de l'entrevista al mestre Sigfrid Galbany</p>
Acords i compromisos
<p>Anar a Cabrils a realitzar-li l'entrevista a en Sígfrid.</p> <p>Anar a la regidoria de cultura a realitzar-li l'entrevista al senyor Gomar.</p> <p>Ampliació del marc teòric.</p>

Signatures

Alumne/a

Tutor



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Nom	Pau
Cognoms	González i Vicens
Curs i grup	1r C
Tutor de Treball de Recerca	Joana Abril
Data i hora	5-8-21
Lloc	Cabrils

Temes tractats
Entrevista al mestre Sígfrid Galbany amb la presència de la meva tutora Joana.
Acords i compromisos
Transcriure l'entrevista.

Signatures

Alumne/a

Tutor



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Nom	Pau
Cognoms	González i Vicens
Curs i grup	2n B
Tutor de Treball de Recerca	Joana Abril
Data i hora	25-10-21
Lloc	Escoles Freta

Temes tractats
Repàs dels processos de creació del TdR aclarint significats, sobretot l'informe metacognitiu. Repàs de tot el treball.
Acords i compromisos
Transcriure entrevista del regidor i extreure conclusions, informe metacognitiu, i fer última acta.

Signatures

Alumne/a

Tutor



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?

Nom	Pau
Cognoms	González i Vicens
Curs i grup	2n B
Tutor de Treball de Recerca	Joana Abril
Data i hora	3-11-21
Lloc	Mataró

Temes tractats
La redacció de la introducció i la modificació dels objectius
Acords i compromisos
revisió de la metodologia

Signatures

Alumne/a

Tutor



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?



Per què la sardana té tan poca representació a nivell social?